

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مرکزی

اولویت‌های

پژوهش
۱۳۹۷

در راستای اجرای ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ و دستورالعمل اجرایی بند (ح) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مرکزی با توجه به تصویب اولویت‌های پژوهشی دستگاه‌های اجرایی در شورای برنامه‌ریزی استان، از کلیه مراکز پژوهشی و فناوری در دستورالعمل ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ "دانشگاه‌ها، موسسات آموزشی عالی دولتی یا غیردولتی، موسسات پژوهشی و یا فناوری دارای مجوز از یکی از مراجع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مجلس شورای اسلامی و همچنین شرکت‌های دارای تأییدیه دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات" در حوزه‌های مرتبط با عناوین پژوهشی مورد نیاز دعوت به همکاری می‌نماید.

مهلت ارسال
۲۵ مهر ۱۳۹۷

علاقتمندان می‌توانند با مراجعه به سایت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مرکزی به نشانی <https://markazi.mporg.ir> نسبت به تکمیل فرم پروپوزال اقدام و در قالب دو فایل WORD و PDF آدرس الکترونیکی rfp.markazi@mporg.ir ارسال نمایند.

فراخوان ، عناوین و rfp اولویت های پژوهشی سال ۱۳۹۷ اداره کل محیط زیست استان

مرکزی

در راستای اجرای ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ و دستورالعمل اجرایی بند (ح) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مرکزی با توجه به تصویب اولویت های پژوهشی دستگاههای اجرایی در شورای برنامه ریزی استان، از کلیه مراکز پژوهشی و فناوری در دستورالعمل ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ "دانشگاهها، موسسات آموزشی عالی دولتی یا غیردولتی، موسسات پژوهشی و یا فناوری دارای مجوز از یکی از مراجع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مجلس شورای اسلامی و همچنین شرکت های دارای تأییدیه دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات " در حوزه های مرتبط با عناوین پژوهشی مورد نیاز دعوت به همکاری می نماید.

علاقمندان می توانند پس از انتخاب عنوان پژوهشی در لیست پیوست نسبت به تکمیل فرم پروپزال اقدام و در قالب دو فایل **WORD** و **PDF** به آدرس الکترونیکی rfp.markazi@mporg.ir ارسال نمایند.

نوشتن کد طرح اولویت در قسمت **subject** ایمیل ارسالی ضروری است. بدیهی است ارسال پروپزال های پیشنهادی **تا تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۵** امکان پذیر بوده و پس از تاریخ یاد شده مورد بررسی قرار نخواهد گرفت.

لازم به ذکر است در صورت بازنگری اولویتهای پژوهشی، به عناوین پیوست اضافه می گردد. لذا پژوهشگران می توانند با مراجعه دوره ای به سایت سازمان مدیریت از عناوین جدید مطلع گردند.

شرایط عمومی مجریان :

۱- تنها مراکز پژوهشی و فناوری در دستورالعمل ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ (دانشگاهها، موسسات آموزشی عالی دولتی یا غیردولتی، موسسات پژوهشی و یا فناوری دارای مجوز از یکی از مراجع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مجلس شورای اسلامی و همچنین شرکت های دارای تأییدیه دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات) می توانند در این فراخوان شرکت نمایند.

۲- مرتبط بودن رشته تحصیلی با عناوین پژوهشی

۳- داشتن سوابق پژوهشی مرتبط با ارائه مستندات و موارد ذکر شده در **rfp**

بدیهی است ارسال پروپزال پژوهشی به منزله پذیرفتن آن نبوده و پس از بررسی پروپزال های پژوهشی و دریافت کدرهگیری اولیه توسط دستگاه اجرایی از سامانه سمات، دستگاه اجرایی متولی طرح، می تواند اقدام به انعقاد قرارداد نماید.

اولویت های پژوهشی سال ۹۷ اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی

نام دستگاه اجرایی	اولویت های پژوهشی سال ۱۳۹۷ - از محل جمع اعتبارات بند ح تبصره ۹ قانون بودجه ۹	کد طرح
اداره کل محیط زیست استان	تدوین طرح جامع حفاظت از رودخانه قره چای	۲
اداره کل محیط زیست استان	تدوین سند مدیریت منابع آب استان مرکزی با رویکرد سازگاری با کم آبی	۳

کد طرح: ۲

نام دستگاه اجرایی: اداره کل حفاظت محیط زیست استان

عنوان طرح پژوهشی: طرح تدوین طرح جامع حفاظت از رودخانه قره چای

موضوع فعالیت:

حوضه رودخانه قره چای واقع در استان مرکزی (تمام مسیر رودخانه از ابتدا تا انتها بصورت جامع و یکپارچه)

ضرورت:

رودخانه قره چای با طی کردن مسیری بسیار طولانی و با عبور از دشت ها، شهرها و روستاهای زیادی در مسیر پر پیچ و خم خود جان تازه ای به این مناطق داده و علاوه بر تأمین آب مورد نیاز کشاورزان، نقش مهمی نیز در تأمین آب مورد نیاز مردم ساکن در این مناطق را ایفا می کند. رودخانه قره چای از ارتفاعات شازند سرچشمه می گیرد و با عبور از مسیری به طول ۵۴۰ کیلومتر و سیراب کردن دشت های حاصلخیز، پس از سکون در پشت دیواره سد ساوه و استفاده بهینه کشاورزان سخت کوش ساوه ای در نهایت مازاد آن به دریاچه نمک قم سرازیر می شود. بر اساس نقشه های جغرافیایی منطقه، این رودخانه از به هم پیوستن دو رود تشکیل می شود و وسعت حوضه آبریز آن به حدود ۲۳ هزار و ۹۲۱ کیلومتر مربع می رسد.

شاخه جنوبی این رودخانه از کوه های سربند، راسوند، تالاب عباس آباد، عمارت، کله و نهرمیان سرچشمه می گیرد، این شاخه ها در محلی به نام پل دو آب به هم پیوسته، رود واحدی را به نام چرآ یا شرا در دهستانی به همین نام تشکیل می دهند دیگر شاخه رودخانه قره چای از کوه های استان همدان سرچشمه گرفته و پس از اتصال به رودخانه چرا یکی شده و به سمت شهرستان ساوه جریان می یابد و پس از گذشتن از دشت ساوه به قمرود پیوسته و به دریاچه نمک قم می ریزد.

از گذشته های دور تا به امروز حیات وحش بسیار متنوعی در حاشیه این رودخانه وجود داشته که نشان دهنده اهمیت رودخانه قره چای در حفظ محیط زیست بوده است، که بر اثر بی توجهی بسیار از سوی مردم، مسئولان و بهره برداران از طبیعت، متأسفانه شاهد کاهش قابل توجه آب این رودخانه خروشان در گذشته های نه چندان دور و یا خشک شدن آن در برخی مناطق هستیم که در صورت ادامه این روند باید منتظر خشکیدن رگ های زندگی در اطراف تنها رود دائمی استان باشیم. (این رودخانه به عنوان رودخانه دائمی و مهمترین رودخانه استان با گذر از ۵ شهرستان اراضی وسیعی را مشروب می سازد و دارای آبریان و حیات وحش وابسته به رودخانه می باشد که حفاظت از فون و فلور حاشیه رودخانه و ایجاد معیشت پایدار برای ساکنین واقع در مسیر رودخانه (اراضی کشاورزی و باغات) می شود و سلامت این اکوسیستم رودخانه ای در توسعه پایدار نقش بسزایی دارد.

لذا مطالعه کمی و کیفی این رودخانه جهت ساماندهی و بهسازی آن امری لازم و ضروری می باشد.

اهداف:

✓ شناسایی و بررسی تغییرات کاربری و تعیین نیاز آبی محیط زیستی و حقایق رودخانه

- ✓ بررسی فعالیت های تاثیرگذار بر کیفیت رودخانه و بررسی منابع الاینده و تعیین منشا الودگی ها (نقطه ای و غیر نقطه ای)
- ✓ شناسایی فون و فلور رودخانه
- ✓ تعیین کاربری های مجاز و غیر مجاز در حاشیه رودخانه
- ✓ شناسایی بندهای خاکی و سازه های آبی در حوزه ابریز قره چای و شناسایی سازه های ضروری و غیر ضروری
- ✓ مکان یابی ایستگاهها و اجرای برنامه پایش کیفیت آب برای تامین کمبود داده ها
- ✓ تهیه نقشه های مورد نیاز طرح
- ✓ شناسایی تهدیدات رودخانه و ارائه راهکارهای کاهش آن

سوالاتی که در انتهای پروژه باید جواب داده شود

- ✓ تعیین حداقل نیاز آبی و حقایق رودخانه و منابع تامین آن؟
- ✓ منابع و نوع آلاینده رودخانه و راهکارها جهت کم کردن این آلاینده کدوم است؟
- ✓ فون و فلور رودخانه کدامند؟
- ✓ ارائه راهکارهای عملیاتی ساماندهی منطقه کوکبیه و معادن مستقر در آن؟
- ✓ ارائه طرح عملیاتی برای جاری شدن آب در کل مسیر رودخانه؟
- ✓ تعیین ارزشگذاری اقتصادی رودخانه؟
- ✓ شناسایی عوامل تهدید رودخانه و راهکار رفع آن؟

موارد فنی، تجهیزات و زیر ساخت های مورد نظر (در صورت نیاز):

- ✓ وجود آزمایشگاه های فیزیک و شیمیایی، بیولوژیکی

بیان محدودیت ها و الزامات:

قرار گیری رودخانه در استان مرکزی و همدان و ضرورت بررسی تصاویر ماهواره ای رودخانه در طی بیش از سه دهه گذشته

مفروضات و توافق نامه ها:

- ✓ مجری می بایست در تمامی مراحل کار با ناظر کارفرما ارتباط مستقیم داشته تا مرحله روند اجرای طرح را با خواسته های کارفرما پیش برد.
- ✓ توافق نامه با ادارات و سازمانهای مربوطه استان همدان جهت همکاری

تعریف مشخصات مجری واجد شرایط:

دانشگاهی که دارای رشته های محیط زیست به خصوص گرایشهای مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست و آلودگی های محیط زیست و تنوع زیستی باشند همچنین رشته مهندسی آب. محیط زیست و سابقه در زمینه مطالعه رودخانه های مهم کشور

کد طرح: ۳

نام دستگاه اجرایی: اداره کل محیط زیست استان

عنوان طرح پژوهشی: تدوین سند مدیریت منابع آب استان مرکزی با رویکرد سازگاری با کم آبی

سند مدیریت آب با سازگاری کم آبی

مقدمه:

گسترش روز افزون نیازها و تقاضاها در جامعه برای دسترسی به منابع آب با کیفیت مناسب ، کاهش چشمگیر منابع آبی با اجرای رویکردهای تأمین محور در گذشته، افزایش چشمگیر هزینه‌های تأمین آب اضافی ، ضرورت کنترل آلودگی منابع آب ، بهره برداری بی رویه از آب های زیرزمینی لزوم حفاظت از آنها و ...، مدیریت منابع آب کشور را از جنبه های مختلف با چالش های جدی روبرو ساخته است. پاسخگویی به نیازها و چالشها و تبدیل نقاط ضعف و تهدیدها به توانمندی ها و فرصت ها برای مدیریت ملی آب کشور اقدامی اساسی و سرنوشت نوشت ساز محسوب می گردد و استان مرکزی نیز از این مهم مستثنا نیست. این مهم با دستیابی به توافق و تفاهم دوراندیشانه در سطح ملی و استانی و همکاری های بین بخشی برای ایجاد و گسترش ظرفیتهای و امکانات مدیریتی امکانپذیر خواهد بود .

سند ارزشمند راهبردهای توسعه بلندمدت منابع آب استان میتواند راهنمای مناسبی برای تدوین برنامه های میان مدت و کوتاه مدت مدیریت آب در استان مرکزی بوده و در عین حال با ایجاد همپوندی در عرصه های مدیریت فرابخشی آب موجود موجب بهره برداری بهینه از منابع آب استان شود. در این سند، راهبردهای توسعه بلندمدت مدیریت آب استان بر اساس اهمیت نگرش جامع و هماهنگی های متقابل بین بخشهای مختلف به شرح زیر تدوین خواهد شد:

- برنامه ریزی برای رعایت ظرفیت تحمل منابع آب بر اساس اصول توسعه پایدار
- تأمین نیاز محیط های طبیعی آبی در سطح حوضه های آبریز استان
- اصلاح ساختار مصرف آب و مدیریت آب به حساب نیامده
- تطبیق برنامه های توسعه بخشهای اقتصادی و طرح های توسعه کالبدی و آمایش سرزمین در هر حوزه آبریز با ملاحظه ارزش اقتصادی و زیست محیطی آب
- کنترل و مدیریت آلودگی منابع آب
- نرخگذاری عادلانه و کارآمد آب
- رعایت منافع ملی و حقوق طبیعی و اجتماعی شهروندان با توجه ویژه به اصول مدیریت یکپارچه منابع آب در حوضه آبریز
- تمرکززدایی ساختار مدیریت منابع آب استان و مشارکت گروههای ذینفع در انطباق با برنامه های توسعه استانی
- تهیه و اجرای برنامه های مدیریت پیشگیری (خشکسالیها و سیلاب ها)
- برنامه های آگهاسازی عمومی
- آمار منابع آب خروجی و مشترک
- تجهیز و تکمیل شبکه های اندازه گیری
- حفظ احیا و بهره برداری پایدار از سازه های تاریخی آب

هدف:

تدوین یک سند راهبردی و اجرایی، همسو و هم راستا با قوانین، مقررات ، سیاست ها و راهبردهای مدیریت منابع آب در کشور برای کلیه منابع و مصارف آب در استان با تکیه بر رویکرد سازگاری با شرایط کم آبی در استان و در نظر گرفتن ویژگی های اقلیمی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی ، محیط زیستی، سیاسی و توسعه ای مبتنی بر توسعه پایدار و مفهوم حکمرانی آب، برای افق ۱۴۱۵.

اهداف عملیاتی:

لازم است شرح خدمات تدوین سند مبنای زیر را به عنوان راهنمای کلی مد نظر قرار دهد:

- ✓ شناخت وضع موجود منابع آب استان، برآورد دقیق مقدار آب تجدیدپذیر در حال حاضر و افق ۱۴۱۵ و برآورد نیازهای مختلف منابع آب در افق طرح.
- ✓ لحاظ نمودن برنامه های حفاظت از منابع آب به ویژه برنامه های تدوین شده توسط وزارت نیرو (طرح تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی) در تدوین سند مدیریت منابع آب.
- ✓ توجه به مقدار آب قابل برنامه ریزی در محدوده های مطالعاتی (با رویکرد جبران کسری مخازن آب زیرزمینی استان و احیای رودخانه های دائمی) در بهره برداری از منابع آب.
- ✓ توجه و برنامه ریزی در زمینه نحوه و مقدار مصرف آب در بخش کشاورزی با رویکرد سازگاری با شرایط کم آبی و اقلیمی استان، با هدف اجبار و الزام بهره برداران بخش کشاورزی به حد اکثر تولید ناخالص (منطبق با استانداردهای جهانی) به ازای واحد آب مصرفی
- ✓ برنامه ریزی تخصیص منابع آب و تغییر نوع مصرف منابع آب موجود با هدف حداکثر تولید ناخالص داخلی استان به ازای واحد آب مصرفی در محدوده های مطالعاتی استان
- ✓ توجه به واردات آب مجازی به استان در برنامه ریزیهای منابع آب.
- ✓ توجه به مدیریت رواناب های شهری و مدیریت صحیح آنها در کلیه شهرهای استان و لحاظ آنها در تخصیص های مربوط به منابع آب مصرفی غیر شرب در شهرها.
- ✓ توجه تحویل حجمی آب به بهره برداران منابع آب (سطحی و زیرزمینی).
- ✓ توجه به صلاحیت ها، مسئولیت ها و وظایف بخش ها و دستگاه های مختلف مرتبط با مدیریت مصرف و تقاضای آب به ویژه منابع آب شرب.
- ✓ توجه جدی به مسأله مدیریت تأمین و مصرف آب شرب شهری با رویکرد تأمین آب شرب شهرها با مدیریت منابع آب موجود و تفکیک آب شرب از بهداشت.
- ✓ توجه جدی به مسأله مدیریت تأمین و مصرف آب شرب روستایی با رویکرد تأمین آب شرب روستاها با مدیریت منابع آب موجود و تفکیک آب شرب از سایر مصارف.
- ✓ توجه ویژه بازچرخانی آب در شکل های مختلف مثل فاضلاب، آب خاکستری منازل و ... به خصوص در مناطق روستایی و جایگزینی نیاز های مصرفی.
- ✓ توجه به تغذیه مصنوعی سفره های آب زیرزمینی .
- ✓ تهیه مدل برنامه ریزی و توسعه منابع آب برای کلیه محدوده های مطالعاتی استان و مدیریت منابع آب بر اساس مدل های تهیه شده با سناریوهای مختلف.
- ✓ فرهنگ سازی موثر مدیریت منابع آب برای کلیه گروه های هدف و بهره بردار.
- ✓ توجه به ایجاد اعتماد نسبت به اجرای سند تدوین شده در بین مردم.
- ✓ توجه به مشارکت ذینفعان و ذیمدخلان یک محدوده مطالعاتی (واحد هیدرولوژیکی) در مدیریت منابع آب در آن واحد
- ✓ توجه به برنامه ریزی بهره برداری از منابع فعلی آب با توجه به ویژگی های کیفیتی آب - تهیه مدل های بهره برداری مناسب در برنامه ریزی و اقدام بر اساس مدل های تهیه شده.
- ✓ توجه ویژه به جلوگیری از آلودگی منابع آب و حفاظت از کیفیت منابع آب موجود
- ✓ توجه به پاکسازی منابع آب آلوده شده در سند
- ✓ توجه به احیاء و بازسازی قنوات در مدیریت منابع آب
- ✓ توجه به تکمیل شبکه های اندازه گیری منابع آب (سطحی و زیرزمینی)
- ✓ توجه به لزوم ایجاد شبکه های پایش دائمی سنجش کیفیت و آلودگی (منابع آب زیرزمینی و سطحی)

- ✓ توجه ویژه به ارزشگذاری آب
- ✓ توجه به مدیریت یکپارچه منابع آب و توزیع مناسب در سطح استان جهت جلوگیری از مهاجرت
- ✓ توجه به مفاد قانون توزیع عادلانه آب و بررسی موانع و مشکلات و ارائه پیشنهاد جهت به روز رسانی
- ✓ تهیه مدل‌های اقتصادی در مصارف آب کشاورزی و جلوگیری از کاشت محصولات مقطعی

اسناد بالادستی:

- ✓ قانون توزیع عادلانه آب مصوب سال ۱۳۶۱ و اصلاحات بعدی آن و آیین نامه های اجرایی و بخش های مرتبط با آن
- ✓ قانون تعیین تکلیف چاه های آب فاقد پروانه بهره برداری مصوب ۸۹/۴/۱۳ مجلس شورای اسلامی و دستورالعملها و آیین نامه های مربوطه
- ✓ سند فرابخشی مدیریت منابع آب، مجموعه اقدامات اساسی لازم برای تحقق اهداف پی شبینی شده در اسناد توسعه بخشی و فرابخش، تصویب نامه شماره ۲۹۰۹۸/ت ۲۴۸ ه مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۱ هیأت وزیران
- ✓ راهبردهای توسعه بلند مدت منابع آب در کشور، تصویب نامه شماره ۴۴۷۱۲ت۲۷۴۴۳ه تاریخ ۸۲/۸/۱۱
- ✓ اسناد مرتبط با طرح تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی
- ✓ کلیه قوانین و مقررات مرتبط و حاکم

مفروضات:

- ✓ مجری می بایست در تمامی مراحل کار با ناظر کارفرما ارتباط مستقیم داشته تا مرحله به مرحله روند اجرای طرح را با خواسته های کارفرما پیش برد.

تخصص های مورد نیاز:

- بخش دانشگاهی با تیم تخصصی مدیریت و برنامه ریزی منابع آب، اقتصاد منابع آب، آب و محیط زیست- علوم اجتماعی، مدیریت و سیاستگذاری عمومی، آینده پژوهی، توسعه پایدار .